

# TELE PENSJONISTEN

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund Nr. 1/05 - 31. årgang



**Telepensjonistenes Landsforbund****Postadresse: 1331 Fornebu. Besøksadresse: Kongensgt. 8, Oslo.****Telefon 22 77 69 52 - telefaks 22 77 69 55,****e-post: [kon.telepensjonistene@telenor.com](mailto:kon.telepensjonistene@telenor.com) - Nettside: [www.telepensjonistene.no](http://www.telepensjonistene.no)****Landsstyret**

Leder	Gerd Waaktaar Gamst, Lille Borgenvei 14A, 0370 Oslo	tlf. 22 49 46 50
Nestleder	Arnulf Krokan, Haldenv. 9, 1387 Asker	66 78 35 44
Sekretær	Einar Heggelund, John Colletts alle 97B, 0870 Oslo	22 18 48 29
Kasserer	Ragnhild Møklebust, Ekraavn. 7C, 0756 Oslo	22 50 38 19
Styremedlemmer	Gerd Parelius, Dokkgt. 4B, 7014 Trondheim	73 93 10 20
	Bjarne Ulvang, Myrholtet 242, 5142 Fyllingsdalen	55 16 38 65
	Gerd Blomstrand Kristensen, Tjeldberget 11/LE 301, 8012 Bodø	75 58 11 68
Vararepresentant	Elisabeth Augland, Koggevn. 62, 4624 Kristiansand	38 08 52 78
	Jan H. Andreassen, Blomstervn. 37, 2208 Kongsvinger	62 81 59 40
Revisorer	Kjell Berglie, Selvbyggerveien 127, 0591 Oslo	22 65 30 05
	Rolf Sandaker, Prost Holsviksvei 38, 1362 Hosle	67 14 10 20
Vararepresentant	Reidun Sandnes, Terrasseveien 96, 0682 Oslo	22 26 49 80
Redaktør:	Jahn Hassel, Harry Borthens vei 14, 7040 Trondheim	tlf. 73 50 01 67
	E-post: <a href="mailto:janhassel@online.no">janhassel@online.no</a>	mob. 918 39 635

Forsidebilde: Utsyn fra Fåset i Østerdalen med Tron i bakgrunnen. Foto: Inger Qvam.  
 Grafisk Produksjon: Lade Offset A/S  
 Opplag: 3650

**Innhold:**

Lederen har ordet . . . . .	3	Opplysningen blir AS . . . . .	12
Redaktørens hjørne . . . . .	4	Telenor jubilerer . . . . .	14
Jubileumsgaven 2001 . . . . .	5	Problemer for ventelønsmottakerne . . . . .	15
Omsorgsboliger uten omsorg . . . . .	6	LO-strid om ny pensjonsordning . . . . .	15
Coachen tar styringa? . . . . .	6	Glimt fra Telehistorien i gamle dager . . . . .	16
Sofustanker . . . . .	7	Det var en gang... . . . .	18
Med kurs for Barcelona . . . . .	8	Telepensjonister inviteres til	
Teleklang og post i skjønn harmoni . . . . .	10	150-års jubileum . . . . .	19
Nytt fra Arbeidsutvalget . . . . .	11		

**Frist for innlegg til neste nr.: 10. mai 2005**

Send helst stoff via E-post eller på diskett via posten.

Redaktøren forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.



# LEDEREN HAR ORDET



I år har vinteren "glemt" store deler av Østlandet. Siden nyttår er det observert hvite fjoner i luften av og til, men noe ordentlig snødekke blir det ikke. Temperaturen ligger på behagelige pluss/minus null, veiene er tørre og fine - ikke engang de tradisjonelle issvullene er å se. Murring over manglende skiføre høres fra de spreke, mens vi andre synes denne vinteren er en gavepakke. Neste år er vi helt sikkert tilbake til normalsituasjonen.

Et sikkert vårtegn er NHOs tradisjonelle budskap om at: "det er ikke grunnlag for noe lønnstillegg i år". Men - om vi er realistiske: Med den lave renten og den lave prisstigningen kan vi ikke ha store forventninger til G-reguleringen denne våren. Likevel må det sies at pensjonistene har en stabil økonomisk situasjon.

Telenor er inne i sitt 150. år. Dette blir markert på flere måter utover året, og det vil bli arrangementer der også vi kan delta. Vi pensjonister er stolte av vårt bidrag til bedriftens vekst og utvikling, og vi har vår del av æren for at Telenor i jubileumsåret kan flagge et resultat på 8,8 milliarder.

Telepensjonistforbundets arbeidsmessige og økonomiske situasjon er stabil og meget god. Takket være oppryddingen i husleieutgiftene, samt en stram økonomisk styring, kan forbundsstyret i disse dager sende ut en betydelig økonomisk støtte til de 36 foreningene over hele landet - et høyere tilskudd enn noen gang tidligere! Dette er en meget god opptakt til vårt 27. landsmøte som finner sted i månedsskiftet mai/juni på Bergen Airport hotell.

Det var å ønske at flere av medlemmene kunne og ville ta på seg oppgaver som tillitsvalgt på forbundsplan. Å finne kandidater til vervene som "menige" styremedlemmer er ikke vanskelig. **Men, -** å ta på seg vervet som forbundsleder eller medlem av arbeidsutvalget medfører et reelt og

totalt ansvar for drift og eksistens av forbundet, og selv sagt - en god del arbeid. De vervene er det vanskelig å finne kandidater til. Synd - for det er positive utfordringer knyttet til oppgaven, og det er tilfredsstillende å få gjennomført ting og å se resultater.

Verden har igjen et tøft år bak seg. Tragedien i Asia er ikke mulig å glemme, og krig og terror er stadig fokusert i nyhetsbildet. La oss da iallfall prøve å ta vare på våre nærmeste.

Bob Dylan sier det på sin måte:

I hurt easy, I just don't show it  
 You can hurt someone and not even know it  
 People are crazy and times are strange  
 I'm locked in tight, I'm out of range  
 I used to care, but things have changed

Likevel, nå går det mot påske og mot vår. Vi har frihet til å gå ut i vårværet, til å kunne glede oss over de kommende fine månedene. Kanskje denne følelsen av frihet er det aller beste med pensjonisttilværelsen? Ha en fin vår alle sammen, og vel møtt på landsmøtet!

*Med vennlig hilsen  
 Gerd Waaktaar Gamst*





## REDAKTØRENS HJØRNE

Telenor går så det suser. 5,2 tusen millioner kr i overskudd når skatten er betalt, er tall som teller. Det gleder alle seg over, ikke minst alle ledere med bonus og prestasjonslønn. Mesteparten av pengestrømmen kommer fra mobiltjenesten her hjemme. Det er utenlandssatsingen som nå gir de største gevinstene, forstår vi rapportene rett. Da blir det også lettere å akseptere at Telenor på mange måter har blitt engelskspråklig også på hjemmemarkedet. Alle nyordene som er fremmede for oss pensjonister, har sin mening i det internasjonalserte Telenor.

Vår forening har også fått det romsligere, om enn i beskjeden målestokk. Støtten fra Telenor opprettholdes i år også, samtidig stilles spørsmål om hvorfor vi har så lav medlemskontingent. Vi er enig i at en 100-krone eller mindre i årskontingent bare er en symbolsk betaling for å være med i et vel fungerende pensjonistforbund og lokalforening.

Nye og mer "fornuftige" husleieavtaler for kontor plass i og utenfor Telenors bygg har hatt stor effekt på kostnadene, og press på lokalforeningene ved å endre husleiestøtten har også gitt resultater.

Ensomhet er en dårlig følgesvenn. De fleste kan gjøre noe med den. Engasjement er et stikkordet. Ta tilbake hverdagen, bli med på noe du har lyst til å være med på. Er dagene for stille, kast deg ut i hverdagslivet på din måte. Ring til noen, skriv et brev, besøk eller inviter en venn eller nabo. Delta der du kan og vil. Selv har jeg realisert et av mine ønsker ved å være redaktør for Telepensjonisten. Du kan sikkert gjøre noe tilsvarende ut fra din lyst og evne.

Verden og hverdagen kan være både god og vond. Det gode er til å leve av, det onde må vi leve med. Så får vi heller legge vekt på det som er viktig for oss, - det gode ved livet, selv om det kanskje ikke er helt slik vi aller helst hadde ønsket det.

2005 er et jubelår, ikke bare for Norge som nasjon. Telenor, Posten, Rotary, sangkor og mange andre organisasjoner dukker opp med runde tall å feire. Jubeldager og jubeloverskudd betyr vel også gavedryss? Får Telemuseet,

telepensjonistene, historieskriverne, grasrotsliterne, kundene noe ekstra til givendes?

For et knippe årtier siden fikk alle, også pensjonistene, gratis almanakk. Det var storveis den gang, men økonomene så etter hvert ingen mening i slik ekstravaganse, så almanakken forsvant. Nå er vi spente på hva rike Telenor har å by sine ansatte i jubelåret, ut over nye omorganiseringer.

Verden er i forandring, som alltid. Se bare på klimaet, - menneskeskapt eller ikke. Temperaturen stiger, regnet fosser og stormene raser. Både vi og naturen må tilpasse seg. Utsikten til eikeskog i Åfjorden og palmer på Sørlandet om få år, skremmer ikke. Litt verre kanskje at isbjørnen i Svalbardområdet svelter i hjel og drukner når sjøisen ikke lenger finnes der den skal være, vinter som sommer. Hakkapikjakten på selunger har også dårlige utsikter når isen som yngleplass forsvinner, det kan antipelsdame Brigitte Bardot glede seg over.

Det er landsmøte i månedsskiftet mai/juni. Nye koster skal komme til for å være med å styre Telepensjonistenes Landsforbund. Det er viktig at alle foreningene deltar på landsmøtet og tar medansvar for å stake ut veien videre.

Gode tilbakemeldinger fra lesere som setter pris på Telepensjonisten er til glede og motivasjon. Den tause majoriteten taler også for seg selv, det er jo lettere å klage enn å rose.

Likevel sier jeg takk for meg etter neste nummer. Nr. 2/05, som er planlagt sendt ut umiddelbart etter Landsmøtet, blir det siste fra min penn. Jeg føler jeg har gjort mitt, andre må også få komme til i redaktørstolen. For meg dreier det seg mye om å finne det gode og rolige pensjonistlivet, - å ikke vite i dag hva jeg skal gjøre i morgen. Å ikke bestandig være programmert av tidsfrister og avtaler, med andre ord.

**GOD PÅSKE  
TIL ALLE LESERE!**





”Hemmelighet” av Håkon Bleken



”Trappescene” av Håkon Gullvåg

# JUBILEUMSGAVEN 2001

Landsmøtet 2001 i Stavanger markerte samtidig 25-års jubileet til Telepensjonistenes Landsforbund. Osloforeningen ved leder Synnøve Nordahl tok da initiativ til en jubileumsgave fra de lokale foreningene over hele landet. Ved åpningen av landsmøtet overrakte hun den innsamlede pengegaven til forbundsleder Bjarne Hagen som takket og lovet at gaven skulle investeres i kunst.

Etter landsmøtet hadde forbundet imidlertid en meget turbulent periode omkring kontorer og plassering. Flyttesjauen til Fornebu var i gang, og Universitetsgt. 2 ble tomt. Vårt lille forbundskontor måtte ut, og over en periode var det svært uklart hvor vi kunne plasseres. Å få kontorplasser i Kongensgt. 21 forble en drøm...

Etter to slitsomme flytte- og klargjøringsprosesser befinner vi oss nå, noen år senere, i Kirkegt. 9, et for øyeblikket ”fredet” bygg. Vi får håpe at det er for en lang periode.

Så –omsider var det mulig å investere i jubileumsgaven! Valget falt på grafiske arbeider fra kunstnerne Håkon Bleken og Håkon Gullvåg - to spennende norske navn, - tilhørende hver sin generasjon.

Bildene er nå på plass på forbundskontoret og er gjengitt ovenfor.

Begge to er bilder som får deg til å undres, slik et godt bilde bør...

Vi tror at fremtidige forbundsstyrer får glede av gaven og håper at de vil ta godt vare på den.

**Hjertelig takk til alle foreningene!**

*Gerd Waaktaar Gamst  
Forbundsleder*



# OMSORGSBOLIGER UTEN OMSORG

Det er mange misforståelser omkring begrepet Omsorgsbolig. Kort fortalt er en omsorgsbolig en leilighet i et boligkompleks som er spesielt lagt til rette for eldre mennesker og personer med funksjonshemming. Utgangspunktet er at det skal være trygt og hensiktsmessig å bo i en slik leilighet for den som har et handikap. Men om du har kjøpt en omsorgsbolig betyr det ikke nødvendigvis at du får tilsyn eller hjelp fra det offentlige helsevesenet når du bor der. For å få det, må du søke kommunen og bli godtatt som hjelpetrengende klient.

Med gunstige finansieringsordninger fra Husbanken har det blitt bygget mange kommunale og private omsorgsboliger med en byggmessig standard som er fastlagt av Husbanken. For kommunene var ordningen gunstig ved at de unnlot å bygge ut dyre sykehjems plasser for egne midler.

Offentlige myndigheter har gitt tilskudd til bygging av omsorgsboliger. Det stilles krav fra kommunen om hvem som kan få bo i slike boliger. Du må derfor søke om å få kjøpe en slik leilighet. Med eksempel fra en by som Trondheim, må du regne med et innskudd på mellom 600 tusen og en drøy million kr, avhengig av størrelse og byggeår. Månedlig husleie er typisk mellom tre og seks/syv tusen kr. Ledige leiligheter annonseres for salg, og et kommunalt utvalg prioriterer hvem som skal få kjøpe.

For privateide omsorgsboliger gjelder litt andre regler. Men for alle gjelder at du må betale et fastlagt innskudd og

månedsløse. I utgangspunktet følger det ingen spesielle ytelser med en omsorgsleilighet. Men har du råd og er heldig, får du en hensiktsmessig leilighet som lett kan tilpasses dine behov etter hvert som alder og helse krever det.

Det er først når du får problemer med å greie deg sjøl i hverdagen, at du kan søke om å få nødvendig hjelp. Etter en faglig vurdering får du da tilgang på de omsorgstjenester som kommunen kan tilby. Du må regne med å betale egenandeler for den hjelpen du da får av det offentlige.

For hjemmebasert omsorg er det praktisk at så mange som mulig av de som trenger hjelpetjenester, bor på et konsentrert område i en omsorgsbolig. Men du vil aldri få samme tjenester som et sykehjem kan gi. Og det har heller aldri vært meningen. Omsorgsboligene er en boform som gjør at du kan klare deg på egen hånd, med eller uten hjelp. For å få plass på sykehjem må du være så dårlig at du ikke kan greie deg selv uten heldøgns hjelp og tilsyn.

Sosialtjenesten i hjemkommunen din kan hjelpe deg med svar på alle spørsmål dersom du har behov for eller ønske om å kjøpe deg inn i en offentlig eller privat omsorgsbolig.

Det er mange som har kjøpt leilighet i en omsorgsbolig i den tro at det følger omsorgstjenester med boligen. I Trondheim kommune har Pensjonistpartiet sammen med AP nylig fremmet forslag om at når det annonseres salg av omsorgsboliger, skal det opplyses at det ikke automatisk følger omsorgstjenester med boligen.

## COACHEN TAR STYRINGA?

Når lederen blir for opptatt med andre oppgaver enn å ta seg av lederemnene blant personalet sitt, står nå coachen klar til å hjelpe deg til framgang i jobben og til å få orden på privatlivet ditt. Slik er det å lese i kopi fra det interne informasjonsnett i Telenor jeg fikk stukket i handa forleden.

For uinnvidde: Coach er nyord for trener eller instruktør, altså en som skal hjelpe deg til å få resultater og fremgang og å komme videre i bedriften. Fra 1. mars kan lederemnene abonnere på sin egen trener via internettet @work. Vi sakser fra nettsida hva coachen kan - og ikke kan gjøre:

“Coaching er en metode der vi gjennom en-til-en-samtaler stiller sentrale spørsmål og over tid bygger opp tilliten hos (og ofte selvtilliten til) vedkommende medarbeider. Det handler mye om å se på livet sitt med egne øyne og skape mot til å gjennomføre nye handlinger. Det dreier seg ofte om en balanse mellom jobb og fritid, hvordan

take alle forandringene som skjer i bedriften og se muligheter i stedet for håpløshet, skuffelse og frustrasjon. Ser vi imidlertid at folk sliter med tyngre problemer, må de søke hjelp hos psykolog eller andre. Vi har strenge etiske retningslinjer å jobbe etter.”

Det spesielle med saken er at det er lederne selv som har bedt om en ordning med slike coacher for både seg selv og sine underledere. Da må vi som virket i Telenor i både ”Den eldre jernalder” med mekaniske releer og ”Den yngre digitalalder” med elektronikk, få lov til å undre oss en smule over hvor Telenor nå går hen.

Er det starten på en ny lederfilosofi ”Godfoten sparker deg oppover”, for å låne et uttrykk fra super-coachen Nils Arne Eggen i Rosenborg? For trener-coachene er det i hver fall bedre å jobbe med en ball på foten enn en fot i ballene.

Observatør



# SOFUSTANKER

-Skatten min, mumlet jeg halvhøyt fra gyngestolen. -Hva sa du, skatt, sa kona, der hun satt konsentrert opptatt av Cæsar-episoden i TV-ruta. -Det er for jævlig, sa jeg. -Hva da, skatt, kom det automatisk uten at hun så mye som skottet i min retning. -Skatten for svarte, svart jeg iltert, den bare øker og øker. Intet svar denne gangen. Nå var hun helt inne i Cæsarfolkets intriger og foreløpig tap for min verden. Cæsars helter og kjeltringer fikk all oppmerksomheten, og Sofusfar fikk ergre seg i fred, så lenge det varte.

Det er nå forunderlig, da. I mai fikk vi rimelig bra uttelling på G-en, justert etter lønnsveksten, slik som lovet allerede i 1967 da pensjonsordningen ble innført. Så tar de det tilbake på skatten for fjoråret ved gi oss pensjonister mindre skattefradrag enn de som står i jobb og tjener mye. Pensjonene betales ut, med mer eller mindre begredelige summer. Men hvorfor skal jeg betale trygdeavgift på 3 prosent som skatt, når jeg alt er alderstrygdet? Jeg burde ha snerret det ut, men det ble bare et sukk. Fruen var jo fortaapt i Cæsarhusets intriger, og det var ingen vits i å forstyrre.

Det blir som om jeg skulle betale tilleggsavgift til Pensjonistforeninga fordi jeg er medlem av Pensjonistforeninga. Da hadde jeg vel meldt meg ut. Det kan jeg ikke gjøre med Staten. Jo, forresten, jeg kunne jo emigrere til Syden, men det vil ikke den beste halvdel min, der fins jo ikke Hotell Cæsar. Så jeg får nok holde meg på den hjemlige tufta og betale trygd av trygden.

Milliardene rullet som vanlig inn i Telenoret i fjor også. Var det ikke over 5 mrd i pluss? Nå blir det vel et saftig 150-årsjubileum. Starten som Telegrafvesen for 150 år siden var ingen gullgruve. 132 kr som inntekt den første driftsmåneden var ikke mye å slå i bordet med, i følge vår pensjonerte telehistoriker Evert Bestorp fra Oslo. Litt av en vekstnæring å drive televerk, spør du meg, - men det er det jo ingen som gjør lenger.

Det regner ute. Og noen beregner inne. Forbruksprisen på strøm har da granngivelig beveget seg litt nedover i takt med nedbøren. Men regnemakerne tar det igjen på nettleia. Å spare på strømmen kommer aldri på tale for gammel-Sofusen, nei, selv om magasinene skulle renne aldri så tomme i fremtiden. Dem skal ikke lure meg til sparing flere ganger.

Fengslene er også breddfulle, og fengselsfuglene er som dueslepp. Ikke før er de i buret, så slippes de ut igjen. For trangt om plassen, ut og fly. Napp deg ei veske her, ran en pensjonist der, det går for det samme.

Småjukset har vi vel alle gjort. Jeg snek meg inn på kinoens voksenfilm med 18-års grense ved å låne hatten til bror min og ha bryllkrem i håret. Nå hører vi om Tine-sjefen som måtte gå før vårløysinga tinte isen. Og om vinsjefene i Polet som har forsmakt seg på fremmed vin til godtfolks forargelse. Smøring var alfa og omega i VM Obersdorf, der ga det gull og heder.

Mange sjefer synes å ha smurt seg bort i både ny og gammeltid. Ondere tunger enn min har antydnet at Telenoret også har vært på ville veger i så måte. Drikk sjefene så hardt at de må sende vinmonopolsjefen fritt og franko til Olympiske sommerleker for å skaffe balanse i regnskapet? Eller var det bare lykkerusen over milliardene som slo ut? Å smøre eller smøres, det er spørsmålet. For det dreier seg jo om å være eller ikke være - i smørøyet!

Alderen tynger, det er naturgitt også for en aldrende Sofus. For Telenor er det motsatt. I sitt 150-ende år gjør rikdommen det lett å leve, i hvert fall for sjefene. Mens de neste som står for tur til å omorganiseres, venter med bøyd nakke på sin skjebne oppi alle disse milliardene. Men først skal det jubileres. Og da er jeg tilbake til skatten. Om du ikke lenger blir skattet i Telenoret, kan du få den i Himmelen, i følge skriften. Men det kan bli lenge å vente for de som skal skvises denne gangen.

Jeg må ha tenkt høyt om denne skatten igjen, for plutselig snudde min kjære seg og spurte: -Hva sa du, sa du, om skatten? Hotell Cæsar var tydeligvis over. -Å, det var nå bare at jeg er glad i deg, sa jeg, som sant er. Og når du er glad i noen, er noen også glad i deg, i følge Sofusfilosofien.

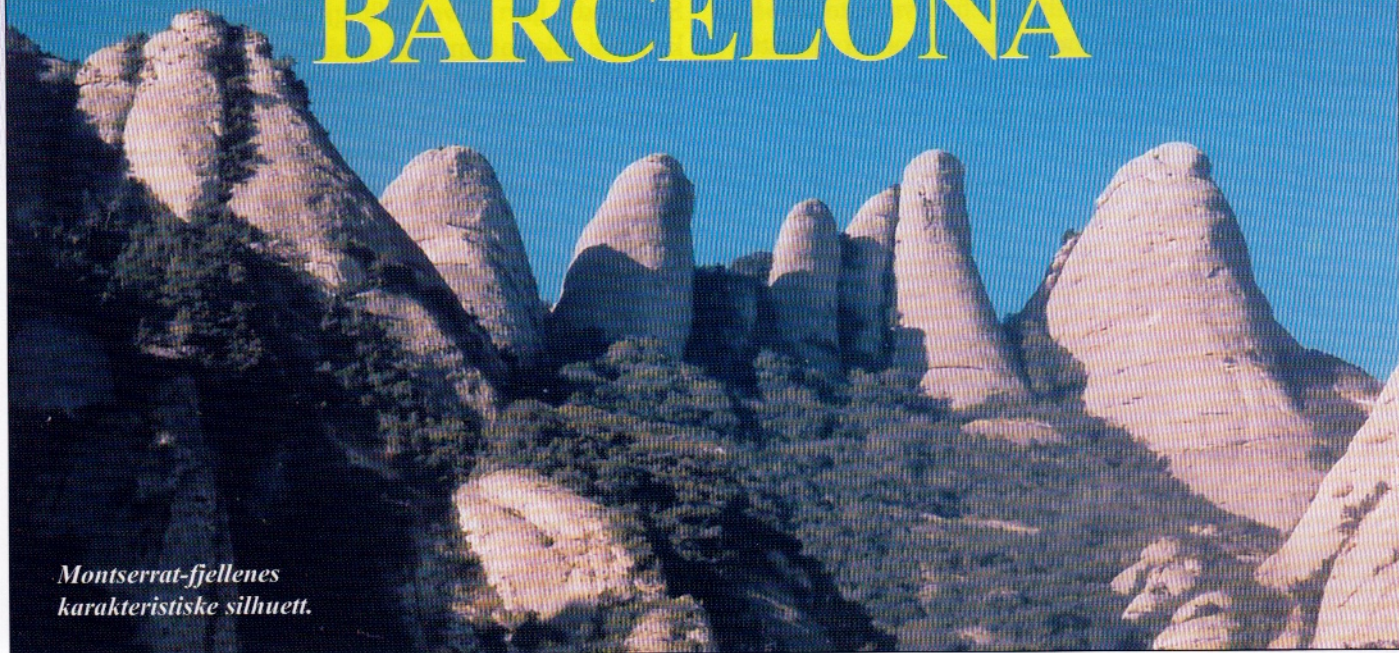
Jeg har det helt på G, svarte en annen pensjonistgubbe da jeg spurte hvordan det sto til. G-en i pensjonen er justert opp, dama mi bruker G-streng og omsider har jeg funnet G-punktet, hva mer kan da en G-ubbe ønske seg? Måtte vi alle oppleve slik en tilfredshet på gammeldagan.

**GOD PÅSKE  
TIL DERE ALLE!**

Sofus



# MED KURS FOR BARCELONA



*Montserrat-fjellenes  
karakteristiske silhuett.*

At Spania er mye mer enn Costa del Sol, hvor titusener nordmenn tilbringer store deler av året, fikk 33 telepensionister fra Bergen oppleve siste uke i september.

I regionen Catalonia på Costa Brava-kysten er Barcelona "hovedstaden". Vi ankom Barcelona fredag 24. september, samme dagen det ble arrangert "Festes de la Merce" til ære for jomfru Maria. De påfølgende dagene var Barcelonas 4 mill. innbyggere befolket med ca. 2 mill. tilreisende, og oss 33 fra Bergen. Vi ble tatt godt vare på av vår utmerkete guide, Rolf Simensen, bosatt i Alicante, og vår reiseleder, Berit Strønen.

Barcelona er en by å vandre i. Ikke minst på byens hovedgate, Las Ramblas, som er et festfyerverkeri av liv og røre uansett når på døgnet du velger å rusle der. Livet i denne gaten er topp underholdning, med gatemusikanter, blomsterbindere og skulpturartister i de underligste posisjoner. For kunst og kulturinteresserte har Barcelona ALT.

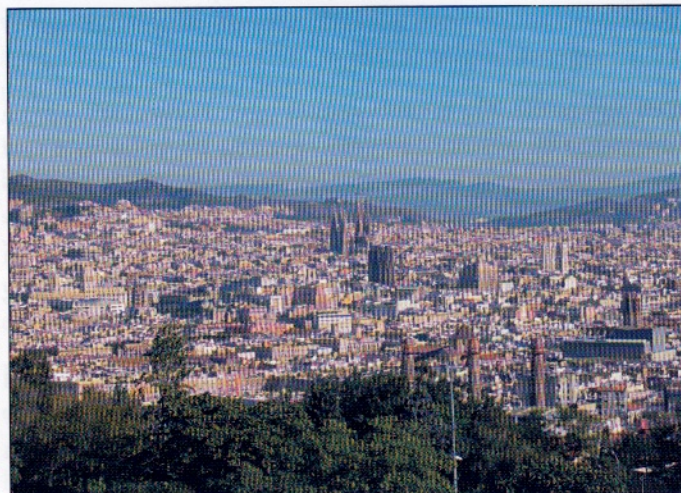
Mest kjent er vel den aldri fullførte katedralen "Sagrada Familia", viet den hellige familie. Arkitekten Antoni Gaudi, født 1852, var opptatt av kirkebygget i 40 år, men ble avbrutt da han i 1926 ble påkjørt og drept av trikken.

Et besøk på den gamle olympiastadion, ombygget og modernisert til olympiaden i 1992, var imponerende. Utsikt over store deler av Barcelona med det flotte havneanlegget fikk vi fra Montjuich-høyden. Å vandre rundt i det gotiske kvarter med trange smug omkranset av praktfulle bygninger med unik stukkatur, er en opplevelse for

seg. I disse omgivelsene ligger Picasso-museet med bilder fra hans tidlige ungdom og fremover i livet.

Middag hver kveld ble inntatt på forskjellige restauranter, alle med egne særpreg, ikke minst kunstnerrestauranten El Quatre Gats. Det var her Picasso, Dali og deres kunstnervenner vanket.

Neste mål var katalanernes hellige fjell Montserrat. Underveis ble det stopp og omvisning i sjampanjefabrikken Codorniu. I en vakker park ligger fabrikken fra 1552, i dag fremdeles privat eid av 17. generasjon. Vi fikk se druene bli kjørt inn, og vi fikk se produksjonsmåter fra gammel tid til i dag, når alt går maskinelt. I vinkjelleren langt under jorden ligger 70 mill. flasker i hyller fra gulv



*Utsikt over Barcelona, en by full av  
ruvende monumentale byggverk.*





til tak. En fire kilometer lang "togtur" gjennom labyrinter av gater mellom flaskehyllene var imponerende og morsom. Smaksprøve fikk vi også, men ikke mer enn at alle kom pent ut igjen

Så ankom vi Montserrat med sitt munkekloster, beliggende på en hylle i fjellet 850 m over havet, omkranset av de mest fantastiske grå/hvite fjellformasjoner. Dette stedet må oppleves for å få det rette inntrykk. Vi fikk med oss munkenes kveldsmesse i den vakre basilikaen, og ikke minst, det kjente guttekooret La Escolania. Vi forsto ikke mye av det som ble sagt og sunget, men stemningen og følelsen av å være på hellig grunn var nok for oss.

Bak alteret, høyt oppe på veggen, er en nisje som kan nås ved å gå opp fra kirkens sidefløy. Der sitter "Den sorte Madonna" med barnet på fanget, omkranset av sølv og glitter. Dit opp måtte vi neste morgen, pluss et besøk i klosterets kunstsamling. En unik samling malerier av kjente og ukjente kunstnere. Imponerende.

Den lille byen Tortosa ventet i det fjerne. Dit ankom vi vårt hotell Castell de la Suda for lunsj og innkvartering. Hotellet er en gammel borg med skyteskår, kanoner og murer, høyt hevet over byen. Å bo et slikt sted ga en følelse av gammel tid med mye av Spanias historie i murene. Flere av de gamle borgene i Spania er bygget om til hoteller, en genial løsning for bruk av de flotte bygningene.

Like nedenfor vår borg, eller Paradoren som det kalles, ligger en skulpturpark, Parque del Principe, viet til kronprins Felipe. Kunstneren Santiago de Santiago har laget sin park og skulpturer etter inspirasjon fra Vigelandsparken i Oslo. Det var det ikke vanskelig å se.

Den store opplevelsen i Tortosa var turen til Ebro-deltaet. Der fikk vi bli med på en båttur ut til elvens munning, der havet og elven møtes. For å komme til havnen kjørte bussen gjennom et mange kilometer flatt landskap. Der ble det dyrket ris, 125 tusen tonn i året, sådd ved hjelp av fly og helikopter. Kunstig vanning fra elven Ebro holdt markene våte. Ellers var landskapet preget av de store fugletrekkene, fuglene har sitt hvilested her på sin veg mot Afrika.

En uke spekket med opplevelser tok slutt, og vi reiste hjem til gulosten, brunosten og potetene. Ikke all maten vi fikk passet våre nordiske ganer og smaksløker like bra. Kalde supper, rå fisk og bouillabaisse ble litt vanskelig. Men det er viktig og riktig å smake på regionens retter, og det gjorde vi. Spennende var det!

Takk til Troll Travel i Bergen for en flott arrangert tur, og til alle som var med:

**HASTA LA VISTA.**



*Parti fra Guell-parken i Barcelona.*

# Teleklang og Post i skjønn harmoni

Sangkoret Teleklang i Trondheim inviterte pensjonistforeningene fra Posten og Telenor til konsert i kantina på Tyholt en vindfull kveld i november. Godt over 100 pensjonister møtte opp og fikk en svært så hyggelig kveldsstund med korsang, allsang, bevertning og et svulmende bord med flotte utlodningsgjenstander.

Teleklang ble stiftet i 1967 som et mannskor. Med tidens tann, omorganisering og nedbemanning ble det tynt i rekkene etter hvert som basser og tenorer falt i fra. Mannskoret tok konsekvensen og omdannet seg til et blandakor. Da ble det straks mer fart i både sakene og kallene. Men da hodene rullet som raskest på 90-tallet, kom nye problemer med rekrutteringen. Løsningen ble sammenslåing med Postens sangkor da omorganisering og nedbemanning slo til for alvor også i Posten. Det var denne lykkelige alliansen av Post og Tele som var vertskap for kveldens koropplevelse. At mannskoret nå hadde fått dobbelt så mange damestemmer som herrestemmer, la så vist ingen demper på noen, og alt var lutter vellyd.

Publikum tok ivrig del i korets oppvarmingsøvelser for stemme og pust. Dirigent Sigrun Hassel fikk alle med på tunggymnastikk av typen "trikkeperrong og tippekupong" med rullende r-er og tonevariasjoner i dur og moll. Prøv selv med varierende tempo, det er ikke helt lett å få til, men øvelsene gjorde oss nesten til mestre.

Evert Taubs siste vise "Englamark" var stilfull start på konserten. I rask rekkefølge og til stor applaus fulgte viser

av Ole Bremnes, Klaus Hagerup og Povel Ramel i kjent stil og tone.

Hele forsamlingen var godt varmet av vakker sang da kaffepausen kom med mer mat enn folket var i stand til å fortære. Kvitteringen for den gode maten ble gjort i et massivt loddkjøp med et rikholdig gevinstbord som lokkemat. Ei minigruppe fra Posten var frempå med selvskrevet sang til ære for Teleklang, og foreningsleder Inger Qvam fra telepensjonistene sa at Teleklang + Posten var eksempel på samhandling i stil med "godfoten" til Nils Arne Eggen.

Allsang akkompagnert av korets leder Knut Haugen ved pianoet, skapte den helt store stemningen før trekning av gevinstene, til glede og skuffelse alt etter vinnerlykka.

Siste økt med koret startet med en DDE-melodi fremført med stor bravur. Om ikke før, så var suksessen sikret da "Nidelven" ble framført med vemodig varme. Intet trønderøye var tørt da siste strofe tonet ut. Lykken kan finnes mange steder, men "Lykkens portal" fins bare i Trondheim.

Godnatt sangen 'Lord keep us safe by night' som avslutning, satt som et skudd hos en begeistret og litt kveldstrøtt pensjonistgjeng etter tre timer på kveldskonsert. Dette ga mersmak, Teleklangere!

*Jahn*



Konferansier Ragnhild Landrø fra Posten, korets formann Knut Hausken og dirigenten Sigrun Hassel hadde sammen med korets 30-talls sangere ansvaret for en vellykket korsamling for godt over hundre Post- og Telepensjonister.

# Nytt fra Arbeidsutvalget

Fra 19. november 2004 til 17. februar 2005 har vi hatt ni møter i arbeidsutvalget og to møter i landsstyret, hvorav et som telefonmøte. De viktigste sakene vi har arbeidet med har vært:

## Økonomisk støtte fra Telenor for 2005

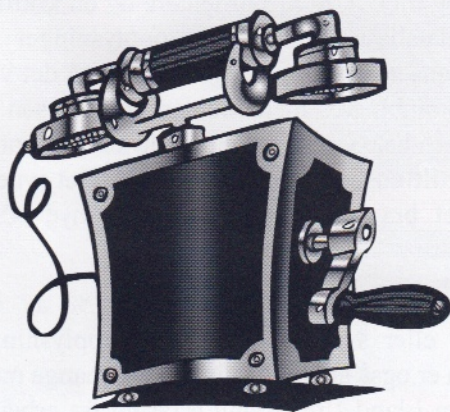
Søknad om økonomisk støtte, vedlagt regnskapsoversikt per 31. oktober 2004, budsjett for 2005 samt oversikt over antall medlemmer i Telepensjonistforeningen, ble utarbeidet og sendt til Telenor. I påfølgende møte med Telenor Konsern fikk vi en forståelse av at vi kan regne med et tilskudd som vil gi oss en tilfredsstillende økonomi også for 2005. For å dekke de fordringene som forfaller i første kvartal, har vi mottatt et forskudd på tildelingen.

## Regnskap og status

Regnskap og status viser at den økonomiske situasjonen er tilfredsstillende. Inntektene ble som budsjettet, mens utgiftene ble vesentlig lavere enn budsjettet. Dette skyldes særlig at husleiene samlet sett ble vesentlig redusert i 2004, og at foreninger som har leieforhold betaler en del av husleien selv.

## Tilskudd til foreningene i 2005

I styremøtet 8. februar la arbeidsutvalget frem forslag om å utbetale et tilskudd på kr. 270 per medlem i foreningene pluss kr. 2000 per forening i 2005. For de foreningene som får husleien delvis dekket av forbundet, settes egenandelen for 2005 til 40 %. Egenandelen vil bli trukket fra tilskuddet til de berørte foreningene. Styret sluttet seg enstemmig til forslaget.



## Landsmøtet 2005

Forberedelsene til landsmøtet er i rute. Brev med foreløpig innkalling til landsmøtet er sendt ut. Det er også skrevet innbydelse til foredragsholdere fra Norsk Pensjonistforbund, Telenor Konsern og Telenor Pensjonskasse. Arbeidsutvalget og landsstyret arbeider med noen saker som vil bli tatt opp til behandling på landsmøtet. Rundskriv til foreningene med informasjon om arrangementet er under utarbeidelse og sendes ut i slutten av februar.

## Nettstedet

Arbeidsutvalget har diskutert hvordan bruken av nettstedet ([www.telepensjonistene.no](http://www.telepensjonistene.no)) kan stimuleres. Sentrale Enheter vil bruke nettstedet som informasjonskanal til medlemmene, og det er tegn som tyder på at enkelte andre foreninger tar sikte på en mer aktiv bruk av nettstedet.

## Ventelønn

Myndighetene har satt i gang arbeid med å revidere tjenestemannsloven, herunder ordningen med ventelønn, og det har skapt usikkerhet om hvilke overgangsordninger som vil bli foreslått. Arbeidsutvalget arbeider med å fremskaffe mer informasjon.

## ”Tele” – 150 år

I forbindelse med markeringen av Telenors 150-års jubileum vil det bli en rekke arrangementer rundt i landet. Vi er blitt underrettet om at pensjonistene vil bli invitert til noen av disse tilstelningene og har på oppfordring forsynt Telenor med adresselister.

Arnulf Krokan

# OPPLYSNINGEN BLIR AS



Viseadministrerende Karen Johanne Strømstad i nye Opplysningen AS poserer foran Telenor Teleservice sin plakett på Skullerud.

Telepensjonisten har besøkt Telenor Teleservice på Skullerud i Oslo som er arbeidsplassen for mange godt voksne kvinner. Viseadministrerende direktør Karen Johanne Strømstad tok vel i mot oss og fortalte villig om arbeidsplassen sin og endringer som er på gang.

Fra 2002 har det vært konkurranse på opplysningstjenestene. Det førte med seg reduksjon av bemanningen og nedlegging av halvparten av de 12 kundesentrene Telenor hadde rundt om i landet. Omstillingen fra monopol til konkurranse var en utfordring. 1881 har fortsatt 70 % av markedet for opplysningstjenestene og hevder seg godt i den konkurransen.

-Nå vil vi satse enda mer på det vi er god på, nemlig opplysningstjenester, forteller en entusiastisk direktør. Konkurransen fra de andre selskapene skjerper oss, og medarbeiderne yter sitt beste. Trafikken for de manuelle tjenestene som Teleservice dekker, har holdt seg oppe, til tross for økt bruk av elektroniske kataloger på Internett. Det viser seg at mange av kundene våre foretrekker den personlige kontakten og servicen fremfor å lete selv i kataloger og på nettet når de trenger nummeropplysninger. Denne personlige servicen vil vi fortsatt satse på. Men i tillegg vil Opplysningen AS også øke satsingen på elektronisk nummeropplysning via mobiltelefon og Internett.

Telenor Teleservice har i dag ansvar for tjenestene telefonopplysning for inn- og utland (1882), datamøter (MeetAt 07777), døvetelefonen og distribuerte sentralbordtjenester. Teleservice har i dag ca 640 medarbeidere, de fleste som kundeveiledere i opplysningstjenestene 1881 og 1882. Et flertall av disse er kvinner med erfaring og lang fartstid i Telenor. Det ligger i kortene at det etter

**Telenor Teleservice tilpasser organisasjonen og satser på opplysningstjenester som sin kjernevirksomhet. Nytt navn på enheten blir Opplysningen AS. Et privat investorselskap kommer inn med 15 % eierandel. Men 1881 og 1882 vil fortsatt være nummeret til de manuelle nummeropplysningstjenestene i Telenor.**

hvert kan bli noen mindre endringer i arbeidsinnhold og bemanning i deler av det nye AS-et

Leder for Teleservice er Anne Karin Sogn. Hun kom fra Kundeservice i Telenor Privat og tok over som leder 1. januar 2004. Hun brakte med seg nye ideer om hvordan Teleservice skal utvikle seg for å styrke sin posisjon i markedet.

Teleservice er tidligere skilt ut fra Telenor og eies av Telenor Venture. Som eier vil Telenor Venture sitte med 85 % av aksjene i nye Opplysningen AS, mens 15 % blir eid av et privat investorselskap. Karen Johanne Strømstad forteller at forretningsideen er å satse på det vi er god på, nemlig manuelle opplysningstjenester, og rendyrke det som vår kjernevirksomhet. Det betyr at vi nå tar et skritt bort fra Telenor når vi etablerer Opplysningen AS som et eget selskap. Fra en noe bortgjemt virksomhet i det store Telenor vil Opplysningen AS nå stå på egne ben.

Flinke og motiverte medarbeidere og en kraftig og driftssikker database med nummeropplysninger er et godt konkurransefortrinn. Vi satser bevisst på det vi er god på. Når vi kombinerer medarbeiderkompetansen med solide databaser, har vi et meget godt fundament. Og medarbeidertilfredsheten er målt til 79 %. Det synes vi også er et meget bra utgangspunkt for det nye AS-et, mener Strømstad.

En gallupundersøkelse viser at 93 % av kundene er fornøyd eller svært fornøyd med opplysningstjenesten. Årsaken er også at Opplysningen har mange medarbeidere rundt om i landet med lang erfaring fra arbeid i Telenor. Det er medarbeidere som kombinerer teknologikunnskap



med kundebehandling og telegeografi. Dette har vist seg å være et stort konkurransefortrinn. Som regel kan også damene på Opplysningen hjelpe med mer enn å finne fram telefonnummer. Er du i beit for oppskriften på vafler, kan det også la seg ordne.

Karen Johanne Strømstad forteller videre at medarbeiderne er stolte av jobben de gjør, og vi er stolte av dem. De kjenner landet og Telenor og følger godt med i strukturendringer og navn på nye enheter i private og offentlige bedrifter. Vi ønsker å være aktivt med i utviklingen av denne delen av telemarkedet og vil styrke oss og vokse. Det er liten fremtid i å sitte passivt og se på det som skjer i markedet. Det er også personalet vårt enig i.

Å tjene penger er fundamentet for å eksistere som AS. Opplysningstjenester har et stort marked med potensiale for god inntjening. Prisen er avhengig av samtalelengden. Det koster fort en liten 10-kroning å ringe 1881. Om det er dyrt eller billig må vurderes ut fra øyeblikkets behov. For de som er i jobb er det tid og penger spart på bruke Opplysningen, det har næringslivet for lengst funnet ut.

For en pensjonist med god tid kan prisen synes høy. For oss er det selvfølgelig billigst å hjelpe seg sjøl og slå opp i telefonkatalogen, eller å bruke katalogen på Internett. Men finner du ikke fram, eller ikke har tid til å lete etter rette navn på en bedrift eller person, er Opplysningen en effektiv hjelper, selv om det koster noen kroner.

En periode la vi inn en automatisk velkomstmelding. Det

har vi for lengst gått bort fra. Kundene er interessert i korte meldinger, og da gjør vi slik kundene ønsker.

God service på alle måter er nødvendig for holde på kundene. Men aktiv markedsføring er også viktig i konkurransen. Vi har tidligere kjørt kampanjer med profesjonelle skuespillere som aktører. Det har vi sluttet med, nå bruker vi egne medarbeidere. Interessen for å være med er stor. Mer enn 50 ansatte har nylig meldt seg for å prøve seg som skuespillere for å reklamere for det de kan best, nemlig sin egen jobb.

Opplysningsentraler for 1881 finner vi 6 steder i landet. Det er i Namsos, Sortland, Lærdal, Norheimsund, Otta og Fagernes. Å ha avdelinger i distriktsnorge gir blant annet fordelene av meget stabil arbeidskraft.

-Samarbeidet med personalet og deres organisasjoner er godt. Det er viktig for oss å ta best mulig vare på medarbeiderne våre. Åpenhet omkring nødvendige og ønskelige endringer er en viktig premisse for å lykkes. Som alltid gjelder det å se mulighetene i stedet for å fokusere på truslene, avslutter en oppglødd Karen Johanne Strømstad, før samtalen er over og vi blir geleidet ut til heisen.

Sikkerhetsrutinene fungerer også. På Skullerud kommer ingen fremmede verken inn eller ut uten å være fotfulgt. Upraktisk kanskje, men trygt for alle. Og da er sikkert også arbeidsplassene trygge.



*Utenlandsopplysning 1882 er spennende og utfordrende, sier Reidun Abrahamsen midt i travel ekspedisjon av kundene.*

# TELENOR JUBILERER

I løpet av sommeren markeres over hele landet at Telenor har vært i markedet i 150 år. Veien fra Telegrafvæsen i Oslo til Telenor i Verden, vil bli behørig omtalt i eksterne og interne arrangement ut over året, opplyser jubilmngsgeneral Grete Nykkelmo i Telenor. Og pensjonistene er ikke glemt. Når og hvor det skjer finner du i egen annonse fra Telenor annet sted i bladet.



I 1855 åpnet "Telegrafvæsenet" den første telegraflinjen mellom Drammen og Christiania. Det er foranledningen til at Telenor i år feirer 150 år som leverandør av telekommunikasjoner. I løpet av disse årene har Telenor utviklet seg til et stort, internasjonalt telekomselskap med hovedtyngden på mobiltelefoni.

Prosjektleder Grete Nykkelmo i Konsernkommunikasjon forteller at alle Telenoransatte med familie og Telenorpensjonister med ledsagere inviteres til feiring av Telenors 150-årsjubileum. Bursdags-feiringen vil bestå av sosiale aktiviteter med underholdning, lek, moro og bespising. Og selvfølgelig vil Telenors virksomhet gjennom 150 år bli presentert.

Sett et kryss i kalenderen og gjør dere klare til 150-årsmarkeringen, sier Nykkelmo. Her vil det være aktiviteter som passer for både voksne og barn. Alle arrangementene vil foregå i utområdene på Fornebu og ved regionskontorene. Planlegging av detaljene er i full gang rundt om i landet, og informasjon om tid, sted og opplegg vil bli sendt til alle lokalforeningene.

På denne sida av sommerferien jubileres på Fornebu og i Trondheim og Stavanger. Etter ferien kommer turen til Tromsø, Bergen og Kristiansand.

Et høydepunkt blir jubileumsforestillingen i Oslo Spektrum lørdag 22. oktober. Dette blir en bursdagsfeiring som skal presentere Telenors historie og nåtid med nordisk og internasjonal deltakelse. Både det offentlige Norge, kunder, partnere og medarbeidere inviteres. Det arbeides med TV-overføring fra forestillingen.

Tre professorer fra Bedriftsøkonomisk institutt har i årevis skrevet på et større verk om Telenors historie. Resultatet blir presentert i mars. Svalbards telehistorie kommer også på trykk, skrevet ned av tidligere leder for Tele Svalbard, Viggo Bjarne Kristiansen. Dette er omtalt i forrige nr. av Telepensjonisten.

Telenors lange historie er spennende. Den er preget av nybrottsarbeid, hard fysisk arbeidsinnsats, teknologisk nyvinning og utvikling av infrastruktur og tjenester som kan møte fremtiden. Telenor er blitt en stor internasjonal aktør. Først og fremst er Telenors historie preget av

menneskene som har vært med å bygge infrastrukturen og utvikle tjenestene, understreker Nykkelmo. Og det gjelder ikke minst de menneskene som velger oss som leverandør til sin daglige kommunikasjon med omverdenen.

I et overblikk over utviklingen fra starten i 1855 og fram til århundreskiftet i 1900, trekker Nykkelmo frem disse viktige hendelsene:

- Telegrafverkets første telegrafforbindelse mellom Drammen og Christiania ble offisielt åpnet 1. januar 1855. Samme år ble også en linje til Stockholm etablert.
- Utbyggingen av telegraflinjer skjedde i en tid med store endringer. Samfunnet ble industrialisert, velstand og folkemengde økte, Norge eksporterte trelast og fisk, og telegrafen gjorde skipsfarten mer lønnsom fordi logistikken kunne planlegges bedre.
- Telegrafutbyggingen ble en offentlig oppgave, og telegrafen fikk stor betydning for samfunnet som helhet.
- Da telegrafen nådde Vardø i 1870, var så godt som hele Norge dekket, og vi hadde fått kabel over Nordsjøen til Skottland.
- Telegrafnettet ble bygd opp med jerntråd på stolper og med kabel over fjorder og sund.
- I 1880 begynner International Bell Company med telefontrafikk i Oslo.
- Andre telefonselskaper etablerte seg også på den tiden, men konkurransen gjorde telefonsituasjonen uholdbar fordi det ikke var forbindelser mellom selskapene.
- På 1890-tallet ble fjernnettet for telefon bygd ut.
- I 1895 var Norge verdens fremste teleland med tre ganger større telefontetthet enn England og ti ganger større tetthet enn Frankrike.



*Grete Ingeborg Nykkelmo er prosjektleder for den praktiske delen av Telenors jubileumsarrangementer for ansatte og pensjonister.*



## PROBLEMER FOR VENTELØNNSMOTTAKERNE?

Avisene har tidligere i år hatt oppslag om problemer for tidligere ansatte i Staten som mottar ventelønn. Dette berører over 1.000 tidligere Telenoransatte, hvorav mer enn 200 er medlemmer i vårt forbund.

Bakgrunnen for disse oppslagene er at myndighetene har startet arbeidet med å revidere den såkalte tjenestemannsloven, som bl.a. omfatter bestemmelser om retten til ventelønn.

Ventelønnsordningen ble først revidert i 2002, og et nytt regelverk (med betydelige innstramminger i ordningen) trådte i kraft 1. mars samme år. Nå har imidlertid Moderniseringsdepartementet foreslått å oppheve hele ventelønnsordningen, og i den forbindelse har departementet utarbeidet overgangsregler.

For eldre ventelønsmottakere vil de foreslåtte overgangsregler få meget alvorlige følger, slik organisasjonene vurderer det. LO Stat, YS Stat og UHO (Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon) har gått sterkt

imot å oppheve ventelønnsordningen og likeledes mot de foreslåtte overgangsregler.

I en felles uttalelse til høringsnotat av 7.7.04 (med svarfrist 1.11.04) har disse organisasjonene rettet kraftig kritikk mot det arbeidet departementet har igangsatt. Organisasjonene krever her at det nedsettes en partsammensatt arbeidsgruppe, fulgt av et lovutvalg, som skal se på konstitusjonelle og rettslige spørsmål i denne forbindelse. Foreløpig har statsråden ikke ønsket et slikt utvalg, men har sagt at han vil skjerme gruppen eldre ventelønsmottakere når endringen settes i kraft fra 1. januar i 2006.

Ifølge Aftenposten 6. februar 2005 holder departementet på å utarbeide en Odelstings-proposisjon om tjenestemannsloven og tar sikte på at saken skal behandles i Stortinget før sommeren. I samme utgave av avisen mener professor Henning Jakhelln at det er høyst tvilsomt om man kan avskaffe ventelønnsordningen i Staten med tilbakevirkende kraft.

## LO-STRID OM NY PENSJONSORDNING

Vi som er ute av arbeidslivet har liten føling med fagbevegelsens rolle i dagens arbeidsliv. Den borgerlige regjeringa har allerede vist og signalisert for tida framover, at velferdsordninger som vi har tatt for gitt, smått om om senn kan bli tatt fra oss.

Pensjonskommissjonens innstilling vil gi dårligere pensjon til de kommende generasjoner. LO-leder Valla har fått hard kritikk av sine egne for at hun har akseptert noen av de endringene som Pensjonskommissjonen har kommet med. Folk er redde for at velferds-Norges pensjoner skal bli dårligere, det viser statistikk over nyttegning av pensjonsforsikring i private forsikringselskap.

Nå tenker sikkert telepensjonister med medlemskap i Statens pensjonskasse at dette ikke gjelder oss. Men indirekte, og over tid, vil det kunne gjøre det. Innstillinga går nemlig ut på at halve pensjonen skal øke i takt med prisene, og den andre halvparten i takt med lønningene. Hittil har økningen vært basert bare på lønningene. Inflasjonen, og dermed prisveksten, har knapt vært merkbar i de seinere år. Forslaget går videre ut på at pensjonen vil reduseres ved økt gjennomsnittlig levealder. Pensjonskommissjonens mandat var å spare 20 % av utgiftene til pensjon, og det har de antakelig gjort med sitt opprinnelige forslag.

Regjeringa har også foreslått å endre Arbeidsmiljøloven på vesentlige punkt som gjelder arbeidstidsbestemmelser, overtidsbetaling m.v. Sittende regjering har endret ret-

ningslinjene for sykelønn, attføring, arbeidsledighetstrygd og permitteringsregler.

Post, tele, jernbane, strømforsyning, vegar og luftfart bør ikke styres ut fra maksimal bedriftmessig lønnsomhet, men ut fra det samfunnet er best tjent med, mener LO. Derfor bør infrastrukturen ligge under folkevalgt styring. Noen av de ovennevnte virksomhetene er allerede delprivatisert, og forslag om ytterligere privatisering kan ventes.

Staten gir kommunene stadig flere oppgaver, samtidig som den sulteforer kommunene. Det rike Norge har midlene som skal til for at velferdsordningene i samtlige av landets kommuner kan sikre tilfredstillende tjenester til sine innbyggere, uansett alder og livssituasjon.

Vi har det bra i Norge sammenlikna med de fleste andre land, men ingenting varer evig. Det vil være feil å legge all skyld på regjeringskoalisjonen. I land som Tyskland, Frankrike og Italia strammes det også inn på pensjon og andre velferdsordninger.

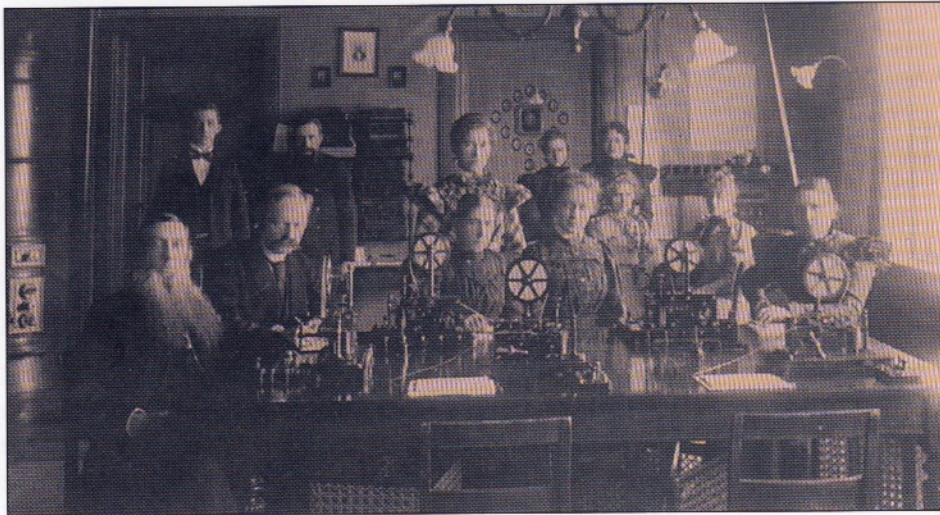
I noen tiår framover har vi oljeinntektene som må kunne sikre oss alle en høy levestandard. Hvis vi forøvrig tar hånd om landets ressurser på en fornuftig måte, burde vi kunne føle oss trygge. Det er Sttingsvalg til høsten, da har vi mulighet til å vise hvilke alternativ vi stoler mest på.

Eldbjørg Dahling



# GLIMT FRA TELEHISTORIEN I GAMLE DAGER

Det er mange varianter på gang når 150 års telehistorie skal fortelles. Tidligere distriktdirektør i Oslo, 85-årige Evert Bestorp, er en av dem som har satt seg godt inn i det stoffet. Han har sendt oss et kåseri han holdt for pensjonistene i Oslo i 1996. I de kommende nr. av *Telepensjonisten* vil vi presentere utdrag av det han snakket om den gangen.



Skien telegrafstasjon rundt år 1900. Skjegg og bart ga telegrafistene ekstra status, mens det kvinnelige flertallet hadde lavest lønn og jobbet mest. (Foto fra Norsk Telemuseum).

La oss så tenke oss rundt 150 år tilbake i tida. Postverket var da enerådende som kommunikasjonsetat og hadde allerede drevet sin virksomhet i mer enn 200 år.

Men så, i det Herrens år 1848, ble kongedømmet i Frankrike styrtet, og februarrevolusjonen feier som en virvelvind over landegrensene i Europa og skaper opprør og frykt i mange land. Denne frykten forplanter seg også til militære kretser i vårt hjemlige Christiania, og det ender med at vår svenske konge på selveste julaften i 1848 pålegger den norske regjering å undersøke om det vil være hensiktsmessig med "en telegraflinje fra et eller annet punkt ved havet over Kaholmen og Horten til Christiania."

Marinedepartementet ga svenskekongens oppdrag videre til den 30-årige marineløytnant Carsten Tank Nielsen. Men hans forslag led en ikke ukjent skjebne, nemlig den at finansministeren ikke ville løsne på pengesekken. Marineministeren unnlot derfor å fremme løytnantens forslag.

Presset ble etter hvert ganske stort på regjeringen. I desember 1852 satte den ned en kommisjon på 3 medlemmer for å utrede spørsmålet om et norsk telegrafanlegg. Carsten Tank Nielsen var en av de tre. Et år seinere forelå innstillingen fra kommisjonen. Den inneholdt et utkast til oppbygging av organisasjonen og et forslag

om anlegg av linjer i det sørlige Norge – i første omgang en kystlinje fra svenskegrensa til Mandal.

Denne gangen bifalt både regjeringen og Stortinget innstillingen. Men hovedargumentet var ikke nå telegraflinjer av hensyn til rikets forsvar, men fordelene for det sivile liv, for næringslivet og landets velstand. Telegrafens hadde forandret verden en god del.

Carsten Tank Nielsen ble ansatt som bestyrer for telegrafens anlegg og drift da byggingen av den første linjestrekning Christiania – Drammen tok til høsten 1854. Han ansatte 4 menn for å hjelpe til med å anlegge telegrafnettet og til å lære opp nye elever.

## Ingen pangstart for telegrafens

Starten den 1. januar 1855 var heller beskjeden. Det var i sannhet ingen vaiende faner og klingende spill ved åpningen. Det som hendte var følgende: To mann møtte til vakt i Drammen, og to mann møtte i hjørneværelset i sorenskriver Holmsens gård i Prinsensgate 2 i Christiania. Sjefen for det hele, Carsten Tank Nielsen, som noen måneder seinere ble utnevnt til den første telegrafdirektør, møtte sammen med sin 12-årige sønn, den seinere historiker Yngve Nielsen.

Dagsavisene reagerte merkelig nok ikke, bortsett fra Morgenbladet som hadde følgende 32 ord om telegrafens i sine nyttårsbetragtninger:

*"I første halvdel av det nye år kunne vi allerede vente at få telegrafforbindelse med utlandet i stand, så at vi i få minutter kunne have etterretninger fra de fleste av Europas dele."*

Det var en heller tuslete start, og trafikken besto bare av en 8-10 skrivelser daglig hver vei den første tida. Nielsen eller "telegraf-Nielsen" som han også ble kalt, forsøkte å stimulere trafikken ved å tillate muntlig korrespondanse. Folk fikk møte opp på de to stasjonene og føre "telegraf-



samtale" med hverandre med telegrafisten som tolk. Betalingen var etter antall ord de brukte – med lempelig tolking, og folkevittigheten forvansket fort "telegrafien" til "talekraften". Noe særlig med klingende mynt i kassa ble det heller ikke å inntektsføre for den første måneds drift, bare 132 kroner. Jo da, Televerket begynte sannelig i det små! Det gikk likevel fort å strekke telegraflinjer fra svenkegrensa langs hele kysten til Mandal, så allerede i desember 1854 averterte telegrafdirektøren etter 23 unge menn under 30 år som skulle gjennomgå nødvendig opplæring og bemanne stasjonene.

### Kvinnenes inntog på telegrafien

Ved utgangen av 1857 hadde telegrafpersonalet økt til rundt 100 funksjonærer, men kvinnene hadde ikke adgang til telegrafisttjenesten. Tilstømningen til telegrafkursene viste tendens til å stoppe opp på grunn av "kummerlige lønsvilkår".

I 1857 måtte telegrafdirektøren derfor foreslå et nytt og bedre lønnsregulativ med begrunnelse "at flere duelige Subjecter har forlatt tjenesten for at gå over i annen stilling". Da var det at telegrafdirektøren tydde til **kvinnene** og som det het "androg om tillatelse til at opplære et par kvinnelige elever". Og ikke nok med det, men han begrunnet det med, etter en reise til England, "at man i England med hell hadde anvendt kvinnelige telegrafister, og at man i Norge kunne vente tilgang fra landets mest dannede familier". Og rosina i pølsa var "at kvinner ville være tilfredse med lavere lønninger!".

Departementet sa omgående "ja" til prøveordningen, og etter nødvendig opplæring kunne søstrene Nielsine og Martine Breda møte til sin første arbeidsdag ved Kristiansand stasjon den 9. juli 1858.

*Distriktdirektør Evert Bestorp skrev ned sin versjon av telehistorien i 1996.*

Spør du om lønna den gang, så er svaret at mens mannlige telegrafister på laveste lønnstrinn ble lønnet med 200 spesidaler årlig, måtte de kvinnelige telegrafister nøye seg med 144 spesidaler. En betydelig lønnsforskjell, men kvinnene hadde fått adgang til ansvarsfulle stillinger i det offentlige. Og uansett motiv, kan vi flutte oss litt med at Televerket var den første offentlige institusjon som ansatte kvinnelige funksjonærer i noen større målestokk. Ja, Norge var faktisk blant de aller første land i Europa som åpnet telegrafien for kvinner.

### Viktige teletjenester for veldig lenge siden

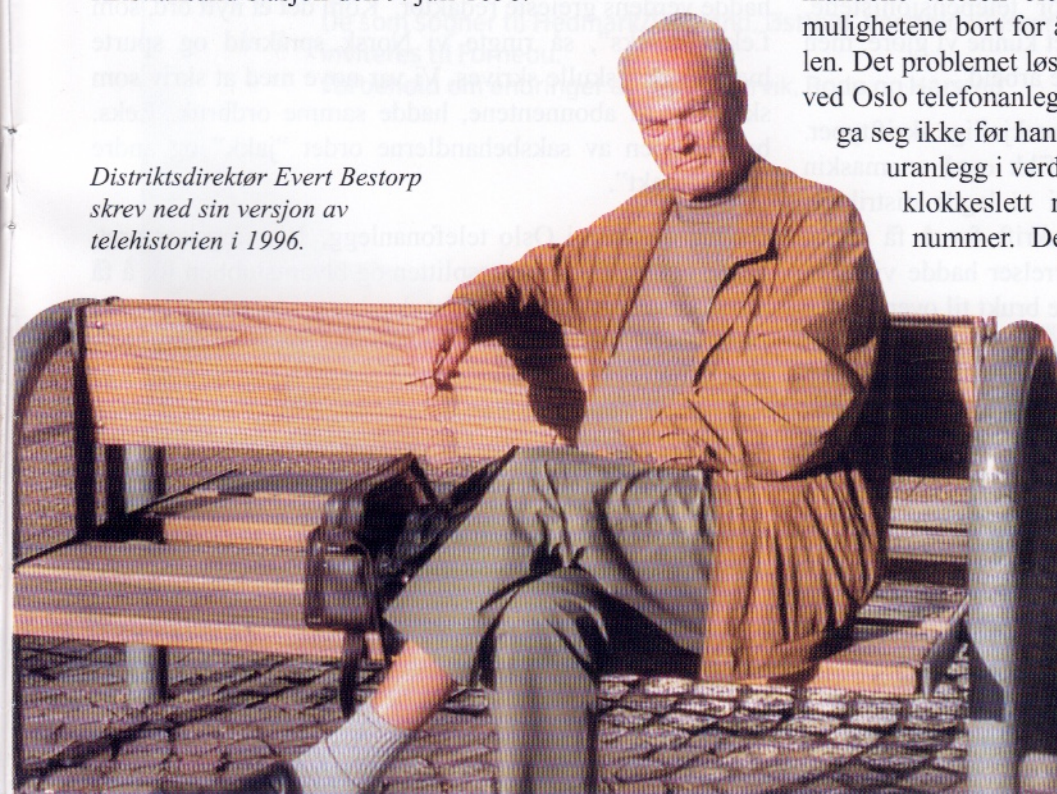
Jeg vil nødig forlate telegrafien uten å ha nevnt noen ord om telegrafens betydning for spredning av riktig tid - tids-signalet - i gamle dager.

Før telegrafens tid måtte for eksempel skipsførere, urmakere og andre som hadde behov for riktig tid, skaffe seg det ved omstendelige og nøyaktige observasjoner. Telegrafien kom som en reddende engel for den som ville skaffe seg riktig tid på en lettvinnt måte. Allerede fra november 1855 sørget Televerket for spredning av riktig tid fra Carl Johan Verns observatorium i Horten, seinere fra Christiania observatorium, til alle telegrafstasjoner. Dette tidssignalets spredning foregikk hver onsdag presis klokka 0800, og tjenesten varte til begynnelsen av 1930-åra.

I mange år var særlig urmakere flittige gjester ved telegrafstasjonene for å få justert sine kronometre. Landets telegrafstasjoner ble knyttet sammen over morselinjene, og fra hovedstaden ble "riktig tid" morset rundt.

Da den manuelle telefonen kom, ble det også vanlig å ringe "sentralen" for å få riktig tid. Etter hvert som den manuelle telefon ble avløst av den automatiserte, falt mulighetene bort for å få riktig tid hos damene på sentralen. Det problemet løste imidlertid en ung automattekniker ved Oslo telefonanlegg. Han het Tjostolv Bakken, og han ga seg ikke før han hadde konstruert visstnok det første uranlegg i verden der en automatisk kunne få riktig klokkeslett når en ringte et spesielt telefonnummer. Dette slagtelefonuret ble satt i drift 6. juni 1932, men ble avløst av et talende telefonur 3. april 1937.

*(Fortsettes neste side)*



Når vi i dag lytter til radioens værmelding eller både hører og ser "været" på fjernsynet, tenker vi nok ikke på hvordan det hele begynte. I Telegrafverkets historie forteller Thorolf Rafto at allerede i 1860 fikk telegrafene en ny praktisk anvendelse ved innføringen av meteorologiske telegrammer. Krimkrigen hadde gitt støtet til bruk av telegrafiske værmeldinger som telegrafdirektør Nielsen straks innså nytten av.

Fra desember 1863 ble det hver morgen sendt værtelegrammer via Christiania til Paris for å nyttes der ved den trykte oversikt med kart som kom ut ved middagstider.

Vind- og værobservasjonene langs kysten foregikk daglig fra kl. 07 og ble med en gang sendt til de steder som hadde bruk for dem.

Først fra februar 1869 kunne telegrafstasjonene langs kysten motta stormvarsler fra Det Norske Meteorologiske Institutt som var opprettet 3 år tidligere. Endelig i 1874 overtok Instituttet observasjonene som hadde både vitenskapelig interesse og medførte den største praktiske nytte. Skip fikk greie på vindretning og vindstyrke i Nordsjøen, Skagerrak og Kattegat. Fiskeflåten kunne holde seg til daglige beretninger om værets tilstand, størrelse av sjøgang og lignende.

I siste halvdel av 1870-årene ble det fra 7 telegrafstasjoner hver morgen sendt meldinger til 26 innenlandske stasjoner

og til England, Frankrike, Sverige, Danmark, Russland og Tyskland. I 1878 utgjorde de meteorologiske "depesjene", som de ble kalt, over 8000 ekspedisjoner og representerte altså en betydelig kapital av arbeid. Telegrafvesenet fikk da også mange takkens ord fra havnefogder, loser, fiskere og skipsførere d.v.s. folk som i første rekke nyttet seg av værrapportene oppslått på stasjonene til veiledning for publikum, beretter historikeren Thorolf Rafto.

Denne forhistorien ante jeg ingen ting om da jeg i 1939 satt på en telegrafstasjon på Vestlandet og fra morseapparatet skrev ned værvarsel på hvite blanketter, kulingvarsel på rosa blanketter og stormvarsel på blanketter med blodrøde kanter. Varslene ble ikke bare hengt opp i publikumsrommet, men også i spesialkasser på strategiske plasser som dampskipskaier og torg.

De som var særlig interessert, abonnerte på værvarslene som da ble levert med bud på døra. Det samme gjaldt kuling- og stormvarslene. Disse var til og med gratis for abonnentene. I det hele tatt ante jeg ingenting om Televerkets fortid i mine unge år i etaten, og det gjorde heller ingen andre. Det var først i 1955, da Thorolf Rafto skrev Telegrafverkets 100-årige historie, at vi fikk kunnskap om "telehistorien" eller det jeg heller vil kalle "teleeventyret". Og det fortsetter i neste nummer.

## DET VAR EN GANG...

For lenge, lenge siden kom det en mann med verdens blåeste øyne til Organisasjonssektoren i Oslo distrikt. Det var Terje Opsann. Han spurte om han kunne få hjelp til å få skrevet og trykket en avis for telepensionistene. Skrivesenteret fikk beskjed om at det kunne vi gjøre, men det måtte ikke gå utover vårt daglige arbeid.

Vi hadde fått kulehodemaskin med forskjellige skrifttyper. Jeg mener den var 14 punkts. Vi fikk også en maskin med 8 punkts skrift. Det var fordi vi lagde distriktets blanketter, og da trengte vi liten skrift for å få plass. Letraset i forskjellige typer og størrelser hadde vi også. Det var bokstaver med lim. Disse ble brukt til overskrifter og liknende. Etter hvert fikk vi mer og mer avansert utstyr, og da åpnet mulighetene seg til å lage mer profesjonelle tekster. Vi fikk også en bok om Layout, og jeg gikk på kveldskurs om emnet. Oslo distrikt fikk også egen fotograf. Vi hadde et godt samarbeid med ham og Hustrykkeriet. Det å lage trykksaker var også mye utregninger. Noe måtte forminskes, noe forstørres. Skulle det f.eks. være blanketter til bruk i skrivemaskin, måtte man beregne forskjellig avstand mellom øvre og nedre linjer.

Vi skrev selvfølgelig også Telenytt, Oslo distrikts bedrifts-

avis. Den fikk Norsk språkråds pris for det bedriftsblad som hadde best språkbruk og rettskrivning, men så brukte vi også Teledirektoratets instruks om rettskriving og hadde verdens greieste redaktør. Kom det et nytt ord, som f.eks. "teleks", så ringte vi Norsk språkråd og spurte hvordan det skulle skrives. Vi var nøye med at skriv som skulle ut til abonnentene, hadde samme ordbruk. F.eks. brukte noen av saksbehandlerne ordet "jakk" og andre "stikkontakt".

Da jeg begynte i Oslo telefonanlegg, Regningskontoret, måtte vi vise frem pennesplitten og blyantstubben for å få ny. Dersom vi hadde somlet den bort, fikk vi ny, men vi fikk beskjed om å ha bedre orden. Det høres svært autoritært ut nå, men vi så ikke slik på det og hadde et godt forhold til den eldre kollega som gjorde sin plikt. Hadde noen den gang fortalt meg om alt det fine utstyret vi skulle få, ville jeg trodd det var en drøm.

Når jeg ser tilbake på mitt arbeidssted, så er det med glede. Jeg syns det gav meg mye utfordring og spenning.

Vennlig hilsen  
Laila Kopstad





## Tele-pensjonister med ledsagere inviteres til feiring av Telenors 150-årsjubileum!

Arrangementet er åpent for alle ansatte med familier og tele-pensjonister med ledsagere på alle Telenors regionskontorer.

Det blir feiring med sosiale aktiviteter som underholdning, lek, moro, og bespisning og selvfølgelig vil Telenors virksomhet gjennom 150 år bli presentert.

Sett et kryss i kalenderen og gjør dere klare til 150-årsmarkeringen! Det vil komme nærmere informasjon til pensjonistforeningene om klokkeslett og program.

Førnebu	lørdag	4. juni
Trondheim	lørdag	11. juni
Rørvik	søndag	12. juni
Stavanger	lørdag	18. juni
Tromsø	lørdag	20. august
Harstad	søndag	21. august
Bergen	lørdag	27. august
Bodø	søndag	28. august
Kristiansand	lørdag	3. september

OBS!

De som sogner til Hedmark/Oppland, Østfold, Vestfold, Buskerud og Telemark, inviteres til Førnebu.

Forbehold om endringer av dato i Rørvik, Bodø og Harstad.



## MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENSJONISTFORENING!

Her møter du venner og kollegaer og oppfrisker gamle minner

ARENDALE	Björg Berli	Sandnes	4812 Kongshavn	37 08 82 71
BERGEN	Aslaug Hellevang	Postboks 7150	5020 Bergen	55 13 43 87
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68
DRAMMEN	Odd Nålby	Tors vei 48 B	3040 Drammen	32 81 00 25
GJØVIK	Bjørn Kjensberg	Frans Olsensv. 11	2817 Gjøvik	61 17 39 09
GLÅMDAL	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40
GUDBRANDSDAL	Magnhild Syrrist	Storgt. 8	2670 Otta	61 23 02 81
HAMAR	Bjørn Pettersen	Delfinen 17 A	2315 Hamar	62 52 35 11
HARSTAD OG OMEGN	Bodil Hanssen	Stokkemyrvn. 33D	9409 Harstad	77 07 36 03
HAUGESUND	Arne Fosse	Hervikvn. 10 D	5521 Haugesund	52 71 65 50
HELGELAND	Evald Hagenes	Veslefrikkvn. 13	8800 Sandnessjøen	75 04 34 34
KRISTIANSAND	Elisabeth Augland	Koggevn. 62	4624 Kristiansand	38 08 52 78
KRISTIANSUND	Gerd Ohr	Sørsundvn. 28	6507 Kristiansund	71 67 12 06
LARVIK	Øivind Jensen	Jegersborggt. 8C	3257 Larvik	33 18 27 46
LEVANGER	Sigrun Moe	Rognhaug	7600 Levanger	74 08 13 62
LILLEHAMMER	Else Doseth	Frødingfaret 8	2613 Lillehammer	61 25 03 15
LILLESTRØM	Aud Marwell Myrvang	Sundg. 20	2081 Eidsvoll	63 96 57 11
LOFOTEN	Kjell Tetlie	Postboks 2	8309 Kabelvåg	76 07 83 12
MOLDE	Sigrid Jordhøy	Torbjørnsv. 13	6429 Molde	71 25 33 13
NAMSØS	Randi Langås	Vasshusvn. 2	7800 Namsos	74 27 50 68
NARVIK OG OMEGN	Hjalmar Bruvoll	Frydenlundsg. 34 A	8516 Narvik	76 94 66 56
NORD-ØSTERDAL	Klaus Lillevold	Hesteskoen 2 B	2500 Tynset	62 48 11 51
OSLO	Eva-Marie Kvelland	Vektervn. 73	0681 Oslo	22 19 76 90
RINGERIKE	Halvard Solberg	Krokenvn. 16	3515 Hønefoss	32 12 27 09
SANDEFJORD	Leif Willy Fjeld	Skiringssalsvn. 126 B	3213 Sandefjord	33 45 86 16
SENTRALE ENHETER	Bjørn Sandnes	Låvevn. 50	0682 Oslo	22 26 49 80
SKIEN	Elise Kristoffersen	Kirkebakken 16	3921 Porsgrunn	35 55 40 69
SOGN OG FJORDANE	Dagunn Klakegg	Postboks 168	6801 Førde	57 82 14 21
STAVANGER	Marit Torkildsen	Regimentvn. 80	4045 Hafersfjord	51 55 16 66
STEINKJER	Sverre Steinstad	Sundsnesvn. 35	7670 Inderøy	74 15 32 26
TROMSØ	Anne-Berit Aune	Utsikten 78	9018 Tromsø	77 67 51 00
TRONDHEIM	Inger Qvam	Magnus Berrfottsv. 1B	7046 Trondheim	73 91 81 50
TØNSBERG	Unni Due Rosenblad	Nedre Bogenvei 43	3150 Tolvsrød	33 32 45 14
VALDRES	Astri Jodalen	Øvrevn. 33	2900 Fagernes	61 36 00 59
ØSTFOLD	Karsten Karlsen	Skogfaret 33	1621 Gressvik	69 32 72 27
ÅLESUND	Oddveig Saure	Ørnetua 12	6009 Ålesund	70 13 78 30